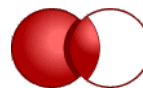

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

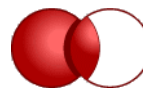
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723-550, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 007-07, 022-07/07

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12.2006. godine**

OPĆINA GLAMOČ

Sarajevo, oktobar 2007. godine

OPĆINSKOM VIJEĆU GLAMOČ

NAČELNIKU OPĆINE GLAMOČ

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja općine Glamoč, iskazanih na stranicama od 1 do 14, na dan 31.12.2006. godine. Za ove izvještaje odgovorna je Uprava općine Glamoč. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 22/06), i sa INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruža razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka, kao i jesu li finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanja, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupnog prezentiranja finansijskih izvještaja, kao i ocjenu primjene propisa. Provedenom revizijom prikupljeno je dovoljno dokaza za stvaranje pouzdanog osnova za izražavanje našeg mišljenja.
3. Provedenom revizijom godišnjih izvještaja, utvrđeno je:
 - nije vršeno periodično (kvartalno) praćenje izvršenja budžeta kako bi se na vrijeme vršile izmjene i dopune budžeta i uravnotežili prihodi i primici sa rashodima i izdacima, a što je obaveza u skladu sa Zakonom o budžetima u F BiH. Zbog neuravnoteženog budžeta više je utrošeno sredstava od onih koja su bila raspoloživa za 317.033 KM, kako smo to objasnili pod tačkom 3.4.
 - nisu uplaćivani doprinosi i porezi na isplaćene plaće i ostale naknade u iznosu od 687.158 KM, za koje postoji zakonska obaveza. Također, plaće nisu obračunavane na osnovu Pravilnika o plaćama, DP obrasi i INFO-1 obrasci nisu dostavljani Poreznoj upravi, kako smo to objasnili pod tačkom 3.6.
 - nije obezbijeđeno provođenje Zakona o javnim nabavkama kako bi se nabavke vršile transparentno i kojim bi se obezbijedila konkurencija (opravka i održavanje zgrada 70.986 KM, održavanje cesta 73.493 KM, izdaci za gorivo 56.848 KM, izdaci za materijal 21.359 KM), kako smo to objasnili pod tačkom 3.6. i 3.7.
 - nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje stalnih sredstava: zemljište, građevinski objekti i oprema koji su u vlasništvu Općine, tako da u finansijskim izvještajima bilans stanja nema iskazanih podataka na ovim pozicijama, kako smo to objasnili pod tačkom 3.7.
 - nije izvršen popis stalnih sredstava, potraživanja i obaveza na kraju poslovne godine u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu i Zakonom o računovodstvu, kako smo to objasnili pod tačkom 3.7., 3.8. i 3.9.

- nije izrađen detaljan plan saniranja nastalog deficita u skladu sa Zakonom o budžetu i Zakonom o izvršenju budžeta, koji u 2006. godini iznosi 317.033 KM, a za period 2002-2006. je akumuliran u iznosu od 1.061.083 KM, kako smo to objasnili pod tačkom 3.4.
 - nije uspostavljen sistem internih kontrola koji bi osigurao nadzor i kontrolu nad dodjelom sredstva, trošenjem sredstava kao i prezentacijom svih poslovnih promjena u finansijskim izvještajima: nisu donešeni kriteriji za dodjelu tekućih grantova, niti su dostavljeni izvještaji o utrošku ovih sredstava, u bilansu stanja nisu iskazana potraživanja kao i obaveze, kako smo to objasnili pod tačkom 3.1.
4. Po našem mišljenju, zbog efekata usklađivanja finansijskih izvještaja o činjenicama koje su navedene u prethodnom stavu, **finansijski izvještaji ne daju istinit i fer pregled o finansijskom stanju i rezultatima poslovanja općine Glamoč**, u svim značajnim segmentima za godinu koja završava sa 31.12.2006. godine.

Zamjenik Generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. ecc.

Generalni revizor

Mr.sc. Ibrahim Okanović dipl. ecc.

IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA OPĆINA GLAMOČ

1. Uvod

Općina Glamoč je jedinica lokalne samouprave, uspostavljena zakonom, sa nadležnostima u skladu sa Ustavom F BiH, Ustavom Hercegbosanskog kantona i kantonalnim zakonodavstvom, te Zakonom o principima lokalne samouprave u F BiH.

Općinsko vijeće je na XIX sjednici održanoj 23.05.2003. godine, donijelo Statut općine Glamoč objavljen u "Narodnim novinama općine Glamoč" broj: 01.45/03 od 23.05.2003. godine. U skladu sa navedenim formirani su organi općine Glamoč:

- **Općinsko vijeće** je organ odlučivanje i kreiranja politike Općine i čini ga 15 vijećnika izabranih Izbornim zakonom BiH i prema Zakonu o lokalnoj samoupravi. U 2006. godini Općinsko vijeće održalo je osam sjednica.
- **Načelnik** općine je nosilac izvršne vlasti zastupa i predstavlja Općinu, rukovodi općinskim službama i odgovoran je za njen rad.

Obavljanje upravnih i stručnih poslova iz djelokruga općine vrši se preko općinskih službi. Općinske službe obavljaju posebno sljedeće poslove: izvršavaju općinske propise i druge opće akte iz samoupravnog djelokruga općine, rješavaju o pravima, obavezama i pravnim interesima građana i pravnih osoba iz samoupravnog djelokruga općine, obavljaju nadzor nad djelatnošću javnih preduzeća i ustanova koje obavljaju poslove na osnovu javnih ovlasti, daju inicijative za rješavanje određenih pitanja iz samoupravnog djelokruga općine, pripremaju nacрте općinskih propisa i drugih općih akata iz svoje nadležnosti, obavljaju i druge poslove određene Statutom i općinskim propisima. Jedinstveni općinski organ uprave općine Glamoč sačinjavaju:

- Općinski načelnik
- Zamjenik općinskog načelnika
- Odjel gospodarstva
- Odjel finansija
- Odjel opće uprave i društvenih djelatnosti
- Odjel za planiranje i razvoj
- Odjel za stambeno komunalne poslove
- Odjel za inspeksijske poslove

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji općinskih odjela i službi za upravu uređuje se njihov djelokrug rada, način rukovođenja, broj službenika odnosno namještenika i uvjeti za obavljanje tih poslova.

Sjedište općine Glamoč je u Glamoču, u ulici Nikole Bojinovića bb.

U Općini nisu formirali ni jednu mjesnu zajednicu.

U 2006. godini Općinska administracija imala je prosječno 37 zaposlenih osoba.

2. Cilj i obim revizije

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da se na osnovu ispitivanja dokumenata, isprava, izvještaja, sistema internih kontrola, računovodstvenih i finansijskih postupaka, te drugih evidencija, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pripremljeni, u svakom značajnom pogledu, u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Revizija će utvrditi da li su poduzete sve mjere za osiguranje, ubiranje i čuvanje javnih prihoda i da li su isplate javnih rashoda vršene po odgovarajućem ovlaštenju i za svrhe za koje je ovlaštenje dato.

Cilj revizije je i da se utvrdi usklađenost poslovanja općine Glamoč sa zakonskim propisima, ocjena računovodstvenog sistema, a posebno sistema internih kontrola, da li su interne kontrole prikladno postavljene i da li funkcioniraju, te da li su sposobne za sprječavanje ili otkrivanje i ispravljanje grešaka i značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizijom će se osigurati transparentnost u trošenju javnih sredstava, odgovornost Uprave za zakonitost rada te uspješno i efikasno izvršavanje postavljenih ciljeva.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Budući da smo reviziju obavili na bazi uzorka, postoji mogućnost da neke pogreške i nepravilnosti mogu ostati neotkrivene. Sistemom uzorka ispitali smo planirane procese.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasnije i ekonomičnije poslovanje, racionalnije korištenje sredstava i zaštitu imovine.

3. NALAZI I PREPORUKE

3.1. Menadžment i sistem internih kontrola

Za uspostavu efikasnog sistema internih kontrola u skladu sa propisima odgovoran je Općinski načelnik, koji rukovodi, kao organ izvršne vlasti u Općini u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom općine.

Općina nema uspostavljenu službu (referat) interne kontrole, već se ista odvija kroz redovan proces rada Općinskih službi. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji općinskih službi za upravu općine Glamoč, uređena je unutrašnja organizacija i način rada Općinskih službi za upravu, sa sistematizacijom radnih mjesta uz opis poslova i zadataka.

U Općini nisu donešena interna akta kojim se uređuje sistem internih kontrola; administrativni i računovodstveni kontrolni postupci, postupci procjene rizika, informisanja, komunikacije. Postojeći sistem internih kontrola ne osigurava u dovoljnoj mjeri efikasno i racionalno raspolaganje budžetskim sredstvima, usklađenost sa zakonskim propisima i pouzdano finansijsko izvještavanje, što se ogleda u sljedećim nedostacima i propustima:

- periodično (kvartalno) praćenje izvršenja budžeta **nije vršeno** kako bi se na vrijeme vršile izmjene i dopune budžeta i uravnotežili prihodi i primici sa rashodima i izdacima, a što je obaveza u skladu sa Zakonom o budžetima u F BiH. Zbog neuravnoteženog budžeta iskazan je višak rashoda nad prihodima u iznosu od 317.033 KM.
- doprinosi i porezi na isplaćene plaće i ostale naknade za koje postoji zakonska obaveza **nisu uplaćivani**.
- provođenje Zakona o javnim nabavkama **nije vršeno** u potpunosti, kako bi se osigurala transparentnost i konkurencija u vršenju nabavki.
- knjigovodstveno evidentiranje stalnih sredstava: zemljište, građevinski objekti i oprema koje je u vlasništvu Općine, **nije vršeno** pa u finansijskim izvještajima bilans stanja i bruto bilans nema iskazanih podataka na ovim pozicijama.
- popis stalnih sredstava, potraživanja i obaveza na kraju poslovne godine **nije izvršen** u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu i Zakonom o računovodstvu.

- detaljan plan saniranja nastalog deficita **nije izrađen** u skladu sa Zakonom o budžetu u F BiH i Zakonom o izvršenju budžeta Hercegbosanske županije.
- sistem internih kontrola **nije uspostavljen**, kako bi se osigurao nadzor i kontrola nad: evidentiranjem i prezentacijom svih poslovnih promjena u finansijskim izvještajima, kontrolne operacije i donošenje internih kako samo vjerodostojna dokumentacija na propisan način zaprimljena, ovjerena i likvidirana od ovlaštene osobe može služiti kao osnov kod raspoređivanja budžetskih sredstava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i prema Kodeksima i Računovodstvenim standardima.

Preporuka:

Da se uspostavi efikasan sistem internih kontrola, donesu akti i procedure za kontrolne postupke, što će omogućiti da se javni novac troši pravilno, transparentno i efikasno, stvoriti uslove za sprečavanje i otkrivanje mogućih grešaka, te osigurati tačnost i potpunost računovodstvenog evidentiranja uz pouzdano finansijsko izvještavanje.

3.2. Općinski organi vlasti

Statutom Općine, uređeni su, u skladu sa Ustavom i zakonom, općinski organi vlasti: Općinsko vijeće i Općinski načelnik.

Općinsko vijeće Glamoč, nakon provedenih Općinskih izbora, je konstituisano u decembru 2004. godine, broji 15 vijećnika izabranih Izbornim zakonom BiH, i prema Zakonu o lokalnoj samoupravi.

U 2006. godini, Općinsko vijeće je održalo osam sjednica.

Statutom Općine, uređene su nadležnosti Općinskog vijeća, u koje spada i donošenje budžeta i godišnjeg obračuna. U 2007. godini Općinsko vijeće je donijelo-usvojilo Izvještaj o izvršenju Budžeta (godišnji obračun) općine Glamoč za 2006. godinu.

Općinski načelnik je nosilac izvršne vlasti u okviru prava i dužnosti Općine. Nakon provedenih Općinskih izbora, imenovan je (potvrđen izbor) od strane Centralne Izborne komisije BiH. Statutom Općine je uređeno da Općinskog načelnika bira Općinsko vijeće, većinom glasova svih vijećnika, na način i po postupku utvrđenim Poslovníkom o radu Vijeća.

Dio nadležnosti Općinskog načelnika su:

- provođenje općinske politike, izvršavanje općinskih propisa i delegiranih ili prenesenih nadležnosti od kantonalnih ili federalnih vlasti;
- podnošenje izvještaja općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i svojim aktivnostima;
- organizacija općinske uprave i njezin rad;
- rukovođenje radom općinskih službi za upravu i općinskih radnika;
- pripremanje prijedloga koje razmatra Općinsko vijeće.

3.3. Izrada i donošenje budžeta Općine

Saglasno Zakonu o budžetima u F BiH i Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u F BiH, Općinsko vijeće, na prijedlog Općinskog načelnika, donijelo je budžet za 2006. godinu, Odlukom Općinskog vijeća broj: 01-02-131/05 od 28.12.2005. godine. Budžet je u fazi donošenja uravnotežen između rashoda i prihoda i iznosio je za 2006. godinu 2.094.775 KM. Budžetom za 2006. godinu su planirani rashodi tekućeg perioda 1.350.725 KM, namirenje manjka prihoda za 2002. godinu 315.682 KM, namirenje manjka prihoda za 2003. godinu 112.945 KM, namirenje manjka prihoda za 2004. godinu 435.415 KM. U 2005. godinu je ostvaren suficit u iznosu 119.992 KM. Odluka o budžetu je objavljena

u službenom glasilu Općine u skladu sa Statutom općine Glamoč. U budžetu je planirana i tekuća rezerva u iznosu od 30.000 KM. Korištenje sredstava tekuće rezerve, po prethodno podnesenom zahtjevu, odobrava općinski načelnik. Po izvještaju Načelnika, Općinsko vijeće daje saglasnost na utrošak ovih sredstava.

3.4. Izvršenje budžeta

Ostvareni prihodi i primici za 2006. godinu iznose **914.838 KM**, a rashodi i izdaci u iznosu od **1.231.871 KM** i višak rashoda nad prihodima u iznosu od **317.033 KM**. Ostvareni prihodi su manji od planiranih za **1.179.937 KM**, a rashodi za **862.904 KM**. Iako su prihodi znatno smanjeni u odnosu na planirane rebalans budžeta se **nije vršio** iako su zakonske pretpostavke za to postojale. S obzirom da nije rađen rebalans budžeta iskazani podaci u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta daju krivu sliku o ostvarenju u odnosu na planirane. Ovakvim načinom prikazivanja nema prekoračenja na poziciji ukupnih rashoda, a ostvaren je višak rashoda nad prihodima. Izvještaj o izvršenju budžeta je usvojilo Općinsko vijeće je usvojilo Odlukom broj: 01-02-30/07 na sjednici održanoj 28.03.2007. godine. Akumulirani gubitak općine iznosi 1.061.083 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da Uprava **nije izradila** plan saniranja nastalog deficita.

Preporuka :

Da se izvještaj o izvršenju Budžeta razmatra za svako tromjesečje, kako bi se na vrijeme donijele potrebne izmjene i dopune Budžeta kojim se uravnotežio Budžet, a kako nalaže Zakon o budžetima u F BiH.

Sačiniti plan saniranja deficita.

3.5. Prihodi

Na dan 31.12.2006.godine u finansijskim izvještajima (račun prihoda i rashoda, bruto bilans) općina Glamoč je iskazala ukupan ostvareni prihod u iznosu od **914.838 KM**. Radi provjere uporedili smo odgovarajuće pozicije iz navedenih finansijskih izvještaja sa izvještajem Hercegbosanske županije o raspodjeli javnih prihoda na korisnika-obrazac B2 i utvrdili smo da se pojedine pozicije **ne slažu**. Odgovorne osobe u općini Glamoč su pojasnile da mjesečno iz Hercegbosanske županije više puta dobijaju pismene obavijesti o **pogrešnom doznačavanju i korekcijama** koje će biti urađene, što su nam **prezentirali i dokumentovali**. Iz ovog razloga, a i radi činjenice da su podaci o prihodima u bruto bilansu nastali unošenjem podataka iz izvoda iz poslovne banke koji je vjerodostojan dokument, a činjenice da se radi o iznosima koji nisu značajni **prihvatili smo podatke** iz računa prihoda i rashoda i bruto bilansa kako bismo mogli nastaviti sa revizijom.

Ostvareni prihodi i primici u 2006. godini :

Rb	Opis	Planirano	Ostvareno	Index
	1	2	3	5
1	Prihodi od poreza	310.000	409.344	132
2	Neporezni prihodi	1.714.775	329.267	19
3	Tekuće potpore (grantovi)	70.000	176.227	252
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	2.094.775	914.838	44

Kako se vidi iz tabele ukupni **prihodi i primici** su ostvareni u iznosu od **914.838 KM** ili **44 %** što je u odnosu na plan od **2.094.775 KM** manje za **1.179.937 KM** ili **56 %**.

Prihodi od poreza planirani su na osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda ("Službene novine F BiH" broj: 22/06, "Narodne novine Hercegbosanske županije" broj: 13/98, 3/02, 2/04). Isti su ostvareni u većem iznosu od planiranih za iznos od 99.344 KM (u zabilješkama uz finansijske izvještaje općine kao razlog za više ostvarene prihode od poreza su navedeni novi način obračuna indirektnog oporezivanja).

Prihodi od poreza sastoje se od:

- Poreza na dobit	786 KM	ili	0,19 %
- Poreza na plaće	83.865 KM	ili	20,49 %
- Poreza na imovinu	10.144 KM	ili	2,48 %
- Poreza na promet	35.964 KM	ili	8,78 %
- Ostali porezi	7.982 KM	ili	1,73 %
- Prihodi od indirektnih poreza	266.690 KM	ili	65,15 %
- Ostali porezi	4.813 KM	ili	1,17 %
UKUPNO:	409.344 KM		

Neporezni prihodi su planirani u iznosu od 1.714.775 KM, a ostvareni su u iznosu od 329.267 KM, što je 19% od planiranog ili manje za 1.385.508 KM na osnovu Odluka Općinskog vijeća Glamoč i najveći dio se odnosi na doprinose od korištenja šuma na osnovu Zakona o šumama ("Službene novine F BiH" broj: 20/02, 29/03, 37/04, "Narodne novine Hercegbosanske županije" broj: 4/98, 13/98). U zabilježkama uz finansijske izvještaje općine kao razlog za manje ostvarene neporezne prihode su navedeni posebne naknade za šume i komunalne takse).

-Posebne naknade za šume su planirane na osnovu Zakona o šumama F BiH po kojem je Hercegbosanska županija dužna doznačavati 2% od iskorištenih šuma. Po izjavi odgovornih osoba po ovom osnovu sredstva su u prošlom periodu **neredovno** doznačavana ili su doznačavana u **značajno manjim** iznosima. Općina **nema** nikakvog uvida u dokumentaciju kako bi mogla znati tačan iznos sredstava koji joj je po Zakonu o šumama F BiH dužna doznačavati Hercegbosanska županija. Iz ovog razloga je općina Glamoč pokrenula i sudski spor protiv Hercegbosanske županije koji je i sada u toku.

-Komunalne takse su određene Odlukom broj 01-24/98 Općinskog vijeća Glamoč od 30.06.1998. godine. Ovom Odlukom je određen iznos koji su porezni obveznici dužni plaćati po jednom kvadratnom metru za korištenje zemljišta u zavisnosti od zone kojoj zemljište pripada. Odlukom broj: OI-01-01/96 od 04.01.1996. godine definisane su zone kojim pripada pojedino zemljište. Potraživanja po ovom osnovu koja nisu naplaćena utužena su pred Osnovnim sudom u Livnu i odluke Suda su postale pravosnažne. Također su i računi poreznih obveznika blokirani po ovom osnovu, ali u većini slučajeva nema izvršenja.

Neporezni prihodi sastoje se od:

- Prihodi od nef. javnih preduzeća	93.498 KM	ili	28,40 %
- Ostali prihodi od imovine	5.514 KM	ili	1,67 %
- Administrativne takse	48.256 KM	ili	14,66 %
- Sudske takse	3.041 KM	ili	0,92 %
- Komunalne takse	6.656 KM	ili	2,02 %
- Posebne naknade i takse	167.845 KM	ili	50,97 %
- Novčane kazne	4.506 KM	ili	1,39 %
UKUPNO:	329.267 KM		

Tekuće potpore (grantovi) su ostvareni u većem iznosu od planiranih za 152% ili za 106.227 KM. Planirani su prihodi po ovom osnovu od: F BiH 20.000 KM i Hercegbosanske županije 50.000 KM.

Ostvarenje je bilo kako slijedi:

- 20.338 KM iz inostranstva od čega iz Stokholma 10.345 KM i Holandije 9.992 KM. Ova sredstva su doznačena za rad ureda stranaca u Glamoču.
- 101.789 KM od F BiH od čega 50.000 KM za obnovu nebodera, 22.000 KM za obnovu puteva, 5.000 KM, 4.320 KM za izbornu komisiju, 12.500 KM od ministarstva poljoprivrede, 7.969 KM od JP za vodno područje sliv Jadranskog mora.

Preporuka :

Da se obezbijedi prikupljanje planiranih prihoda u skladu sa Zakonom o budžetu u F BiH, Zakonom o izvršenju budžeta Hercegbosanske županije, Zakonom o šumama u F BiH i Hercegbosanske županije radi neometanog poslovanja. Navedeno se posebno odnosi na komunalne takse od poreznih obveznika i doprinosa po osnovu korištenja šuma od Vlade Hercegbosanske županije. Preporučujemo menadžmentu općine Glamoč da u saradnji sa Vladom hercegbosanske županije utvrdi iznos koji pripada Općini po osnovu korištenja šuma, kako bi se prihodi realno planirali.

3.6. Rashodi i izdaci

Ostvareni rashodi u 2006. godini :

Rb	Opis	Planirano	Ostvareno	Index
	1	2	3	5
1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	634.505	621.422	98
2	Doprinosi poslodavca	42.130	43.329	103
3	Izdaci za materijal i usluge	374.590	440.054	118
4	Tekući grantovi	269.500	115.695	43
5	Izdaci za kamate i ostale naknade	-	11.371	
6	Rezerve	30.000	-	
7	Otplata duga-manjak	744.050	-	
	UKUPNO RASHODI:	2.094.775	1.231.871	59

Kako se vidi iz tabele ukupni **rashodi** su ostvareni u iznosu od **1.231.871 KM** ili **59 %** što je u odnosu na plan od **2.094.775 KM** manje za **862.904 KM** ili **41 %**.

Plaće i naknade troškova zaposlenih sadrže plaće, doprinose i poreze zaposlenih, naknade za godišnji odmor, topli obrok, naknade za privremene i povremene poslove, darove djeci i naknade skupštinskim zastupnicima. Ovi rashodi su manji od planiranih za 2%.

-Bruto plaće su u budžetu planirane u iznosu od 378.809 KM od čega su neto plaće 249.120 KM, porezi na plaće 12.456 KM, doprinosi na teret zaposlenih 117.233 KM. Iz uvida u finansijske izvještaje (bruto bilans) imamo podatak da su bruto plaće iznosile 391.249 KM što znači da su **veće** od planiranih. Koeficijenti za plaće se obračunavaju na osnovu dopisa načelnika općine Glamoč od 07.08.2003. godine i **nisu** donešeni u skladu sa članom 41. tačka 3. Zakona o namještenicima za koje platne razrede utvrđuje Općinsko vijeće na prijedlog načelnika. U općini Glamoč **nisu** donijeli ni pravilnik o plaćama sa koeficijentima i platnim razredima na osnovu kojih bi se plaća obračunavala. Također **nisu** izrađivali DP obrasce koji se dostavljaju Poreznoj upravi u skladu sa članom 23. Zakona o poreznoj upravi, **nisu** podnosili INFO-1 obrazac koji se odnosi na ugovore o djelu u skladu sa članom 21. Zakona o poreznoj upravi. Plaće su isplaćivane na blagajni kao akontacija, ali u jednom mjesecu je bilo **različitih** isplata. Naime, za jednog uposlenika je isplaćena plaća za peti mjesec, dok je za druge tek za treći ili drugi mjesec. Prioritete za isplate akontacija je određivao načelnik. Evidencije o isplatama se vode u rukopisu bez kompjuterskih evidencija, a s obzirom da jedna osoba vrši obračun i likvidaciju mogućnost greške je velika. Tek u 12. mjesecu 2006. godine donešen je Pravilnik o plaćama i naknadama u skladu sa članom 47. Zakona o namještenicima na koji je Općinsko vijeće dalo saglasnost Odlukom broj: 01-02-122/06 od 21.12.2006. godine. Odluka o visini koeficijenata donešena je tek u 2007. godini i ne odnosi se na revidirani period. Zaposlenicima **nisu** izdata rješenja o postavljenju i koeficijentima **niti je** vršeno oscjenjivanje na kraju godine u skladu sa članom 34. Zakona o namještenicima. Osnovica za obračun plaće je bila 100 KM. S obzirom da je u općini Glamoč bila kontrola MUP-a Hercegbosanske županije od istog su **izuzete** platne liste o obračunatim plaćama. Na obračunate plaće se **ne plaćaju** porezi i doprinosi.

-Naknade troškova uposlenih ostvarene su u iznosu od 230.173 KM, a odnose se na:

Naknade za prevoz u iznosu od 1.337 KM. Isplata po ovom osnovu se **ne slaže** sa knjigovodstvenom evidencijom. Isplate su vršene **bez odluke**, a i ovu dokumentaciju je **izuzeo** MUP Hercegbosanske županije. Ovdje se radi o isplatama stražarima koje nisu prekoračile planirani iznos, ali su isplate vršene **bez osnova** jer nedostaju ili karta za prevoz ili odluka načelnika na osnovu čega se mogla izvršiti isplata.

Naknade vijećnicima isplaćene su u iznosu od 22.150 KM što je **znatno više** u odnosu na planirane u iznosu od 9.750 KM. Kao razlog za navedeno prekoračenje u Općini navode zaostale isplate iz prethodnih godina. Isplate **nisu** praćene odlukama.

Ostale naknade čine topli obrok, jubilarne nagrade, pomoć u slučaju smrti u ukupnom iznosu od 110.286 KM, a najveći dio se odnosi na topli obrok koji je isplaćivan uz plaću.

Naknada za privremene i povremene poslove iznosi 96.400 KM što je manje u odnosu na planirane 115.440 KM. Naknade se odnose na: plaćanje ugovora sklopljenog sa prevoznikom za prevoz učenika, ugovor sa pravobraniteljicom i njezinom sektaricom, 12 stražara tvornice namještaja kojima je plaćano po 400 KM mjesečno kako do privatizacije imovina ne bi bila devastirana i otuđena. **Nije** donešena odluka o ovim isplatama, a isplate su se vršile **po usmenoj** naredbi načelnika. Vlada kantona je trebala imati učešće u ovim troškovima, ali nije jer je izražen slab odnos sa kantomom. Za prevoz učenika se plaća iznos od 2.800 KM mjesečno, a prevoznik **nije** odabran u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Doprinosi koje plaća poslodavac veći su od planiranih za 3%. Isti se na isplaćene plaće samo obračunavaju, ali se **ne uplaćuju**.

Izdaci za materijal i usluge ostvareni su u **većem** iznosu od planiranih za 18%. Izdatke za materijal i usluge čine slijedeći troškovi:

- Putni troškovi	20.966 KM	ili	4,77 %
- Izdaci za energiju	40.538 KM	ili	9,21 %
- Izdaci za komunalne usluge	40.808 KM	ili	9,27 %
- Nabavka materijala	21.359 KM	ili	4,85 %
- Izdaci za prevoz i gorivo	63.288 KM	ili	14,38 %
- Izdaci za tekuće održavanje	159.045 KM	ili	36,14 %
- Izdaci za osiguranje bank.usluga	5.557 KM	ili	1,26 %
- Ugovorene usluge	88.463 KM	ili	20,10 %
UKUPNO:	440.054 KM		

Izdaci za materijal iznose 21.359 KM, što je manje od planiranih 32.000 KM. Kod ovih izdataka **nije** provedena procedura odabira najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a radi se o nabavci kancelarijskog materijala, obrasca za rodne listove, vjenčane listove, umrle listove. - Ugovori sa dobavljačima **ne postoje**, na otpremnicama **nema** potpisa ko je robu primio i izvršio kontrolu prijema.

Putni nalozi se **ne pravdaju** u propisanom roku, ne vode se po pravilima, ne popunjavaju se uredno, nemaju broja.

Izdaci za usluge prevoza su budžetom planirani u iznosu od 41.000 KM, a ostvareni su u iznosu od 63.288 KM od čega su najveći troškovi goriva u iznosu 56.848 KM, a budžetom su planirani 40.000 KM. Uvidom u dokumentaciju za ove troškove utvrđeno je da se u većini slučajeva utrošak goriva **ne pravda računima**. Dio računa koji je priložen **nije** potpisan od strane načelnika. U razgovoru sa istim na dato je obrazloženje da su tri službena vozila od kojih je jedno teretno korišteni i kao vozila hitne pomoći, kao vatrogasno vozilo, vozilo za nasipanje puteva. Međutim, naše mišljenje je da ti navodi **nikako ne mogu** biti opravdanje za pravdanje troškova bez adekvatne osnove. Uz navedeno ističemo da **nema** ni internog akta koji reguliše korištenje službenih automobila kao I normativa za potrošnju goriva za vozila u vlasništvu Općine.

Troškovi reprezentacije su ostvareni u iznosu od 16.617 KM, a planirani su u iznosu od 11.000 KM. Za ovo **prekoračenje** nema obrazloženja, **niti** postoji interni akt kojim bi se utvrdilo pravo, kada i tko može koristiti reprezentaciju i do kojeg iznosa.

Ostale nespomenute usluge u iznosu od 22.985 KM veće su u odnosu na planirane od 21.500 KM, a sastoje se iz naknade za komisije za tehnički pregled, komisija za izradu Strategijskog plana općine Glamoč, sudskom vještaku za vještačenje vrijednosti objekata u Općini. Na ove ugovore **nije obračunat i plaćen porez**.

Izdaci za tekuće održavanje ostvareni su u iznosu od 159.045 KM i veći su u odnosu na planirane 147.000 KM. Za ovo prekoračenje nije dato nikakvo obrazloženje, a troškovi se najvećim dijelom odnose na: izdatke za opravku i održavanje zgrada 70.986 KM, postavljanje ulične rasvjete 2.400 KM, opravka i održavanje cesta 73.493 KM. Izbor dobavljača **nije** izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, jer su objave izvršene **interno** na oglasnoj ploči u Općini umjesto u javnim glasilima.

Grantovi u iznosu od 115.695 KM sastoje se od: grantova pojedincima 3.000 KM (odnose se na stipendije za 5 stipendista), grantovi neprofitnim organizacijama 24.681 KM (narodni univerzitet postoji odluka), vjerskim zajednicama 18.219 KM, za kulturne udruge 11.707 KM, grant za osnovno školstvo 28.185 KM, grant za predškolsko 11.051 KM, grant za socijalnu brigu u iznosu od 13.994 KM (troškovi sahrane, smještaj invalidne osobe, pomoć siromašnom djetetu da ide na ekskurziju za ove isplate imaju odluke). Date pomoći su za **57% manje** od planiranih za 2006. godinu, a glavni razlog je manjak ostvarenih prihoda. Nisu utvrđeni kriteriji za dodjelu ovih sredstava niti su korisnici tekućih grantova koji su bili obavezni, dostavljali izvještaje o utrošku sredstava.

Pravne usluge 16.844 KM veće su od planiranih 6.000 KM. Odvjetnik **nije** odabran u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a advokatske usluge se plaćaju advokatu za zastupanje na sudu mjesečno u paušalnom iznosu od 500 KM za pokriće troškova vozila i dnevnica, a posebno se plaćaju troškovi pravnih usluga po ispostavljenim fakturama. Tim za reviziju smatra da ovaj ugovor treba preispitati u dijelu određivanja paušalnog iznosa.

Preporuka :

Da se na isplaćene plaće i druge isplate za koje postoji obaveza uplaćuju doprinosi i porezi u skladu sa zakonskim propisima.

Da se nadležnoj Poreznoj upravi dostavljaju DP obrasci i INFO-1 obrasci.

Da se utvrde kriteriji za dodjelu tekućih grantova i da se traži od korisnika grantova da dostavljaju izvještaje o utrošku sredstava.

Da se sklapaju ugovori sa dobavljačima, kao i da se obezbijedi kontrola prijema roba ili usluga.

Da se putni nalozi pravdaju u roku i po propisanim pravilima.

Da se utrošak goriva pravda isključivo računima koji su potpisani od strane Načelnika, kao i internim aktom koji treba donijeti kako bi se u skladu sa istim pravdao utrošak goriva.

Da se za troškove reprezentacije donese interni akt u skladu sa kojim će isti biti pravdani.

Da se nabavke vrše u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Da se na ugovore o djelu obračunava i plaća porez u skladu sa zakonskim propisima.

3.7. Stalna sredstva

Revizijom je utvrđeno da **nije** izvršeno evidentiranje imovine: zemljište, zgrada općine i ostala imovina koja je u vlasništvu Općine, a na osnovu ZK izvadaka. Također je utvrđeno da se **ne vrši** evidentiranje nabavke stalnih sredstava, knjiženje nabavki stalnih sredstava, obračun amortizacije stalnih sredstava, popis stalnih sredstava, knjiženje viškova i manjkova, poštivanje Zakona o javnim nabavkama. Načelnik općine Glamoč je donio tri rješenja o formiranju komisija za popis stalnih sredstava i inventara, obaveza i potraživanja, novčanih sredstava na blagajni i žiro računu. Jedino je komisija za popis novčanih sredstava uradila svoj posao i utvrdila stanje novčanih sredstava u blagajni u iznosu od 45,79 KM, a na žiro računu 13.205,73 KM. Druge dvije komisije za popis stalnih sredstava i inventara, kao i za popis obaveza i potraživanja svoj posao **nisu izvršile**.

U toku revizije smo izvršili uvid u finansijske izvještaje u dio koji je vezan za nabavke. U finansijskim izvještajima nisu evidentirane nikakve nabavke. Međutim nakon uvida u KUF vidjeli smo da je nabavki ipak bilo. Iz ovog razloga smo preko rashoda i KUF-a odabrali uzorke preko kojih smo pregledali nabavke. Možemo konstatirati da uglavnom javnog oglašavanja nije bilo sem u jednom slučaju u dnevnim novinama. Ostala oglašavanja su objavljivana interno na oglasnoj ploči. Samim ovim činom možemo konstatirati da nisu postojali ni kriteriji s obzirom da nisu javno objavljivani pozivi. Osnovna zadaća nije ispunjena, a odnosi se na **transparentnost i obezbjeđivanje konkurencije**. Iz ovoga se neosporno izvlači zaključak da **nije poštivan** Zakon o javnim nabavkama BiH.

Preporuka :

Da se izvrši procjena vrijednosti i knjigovodstveno iskazivanje imovine u vlasništvu Općine u skladu sa zakonskim propisima, kako bi se obezbijedila zaštita nad državnom imovinom, a iskazivanje u knjigovodstvenim evidencijama i finansijskim izvještajima bilo istinito i fer prikazano.

Da se dosljedno provodi Zakon o javnim nabavkama u cilju transparentnog odabira ponuđača i efikasnog trošenja javnih sredstava.

Da se obezbijedi popis stalnih sredstava.

3.8. Potraživanja

Na dan 31.12.2006. godine u bruto bilansu su iskazana kratkoročna potraživanja u iznosu od 63.054 KM i kratkoročni plasmani u iznosu od 77.261 KM, što ukupno iznosi 140.315 KM.

Kratkoročna potraživanja u iznosu od 63.054 KM se odnosi na potraživanja za komunalne takse od poreznih obveznika u iznosu od 62.714 KM, a sva su utužena i postoje pravosnažne presude, ali nema još izvršenja istih. Ostatak od 340 KM se odnosi na akontacije za službeni put.

Kratkoročni plasmani u iznosu od 77.261 KM se odnosi na isplate po osnovu akontacije plaća koje se po obračunu plaća mjesečno zatvaraju.

Nije obavljen popis potraživanja na dan 31.12.2006. godine **niti su** potraživanja iskazana u bilansu stanja.

Preporuka :

Da se obezbijedi popis potraživanja i njihovo iskazivanje u bilansu stanja u skladu sa zakonskim propisima.

3.9. Obaveze

Na dan 31.12.2006. godine u bruto bilansu su iskazane kratkoročne obaveze u iznosu od 1.199.561 KM, a odnose se na:

- Obaveze prema dobavljačima pr.lic.	262.790
- Obaveze prema dob.fizičkim licima	16.375
- Primici od domaćih institucija	3.000
- Obaveze za plaće	111.187
- Obaveze za naknade plaća	56.337
- Porezi i doprinosi na plaće	687.158
- Kratkoročna razgraničenja	62.714
UKUPNO:	1.199.561

Obaveze prema dobavljačima i fizičkim licima se odnose na ispostavljene fakture Općini za robe i usluge. Obaveze prema dobavljačima fizičkim licima se u cjelosti odnose na 2006. godinu, dok se obaveze prema dobavljačima pravnim licima odnose i dijelom na prethodne godine.

Primici od domaćih institucija se odnosi na pozajmicu od Centra za socijalni rad.

Obaveze prema radnicima se odnose na neisplaćene plaće i topli obrok za zadnjih šest mjeseci 2006. godine. Obaveza za poreze i doprinose iznosi 687.158 KM. Općina Glamoč vrši obračun poreza i doprinosa na punu plaću, ali ne vrši uplate uz isplatu plaća.

Kratkoročna razgraničenja se odnose na nenaplaćene komunalne takse za koje postoje pravosnažne presude ali ne dolazi do naplate.

Obaveze **nisu** iskazane u bilansu stanja **niti je** rađena ročna struktura obaveza.

Preporuka :

Da se za navedene obaveze utvrdi program mjera sa opisom poduzetih aktivnosti i da se u što kraćem roku uplate obaveze koje su zakonom regulisane.

Da se obezbijedi popis obaveza i njihovo iskazivanje u bilansu stanja u skladu sa zakonskim propisima.

3.10. Računovodstvo

Računovodstvene politike **nisu** donešene **niti je** donešena većina internih akata. Nisu utvrđena neophodna pravila, procedure, interni računovodstveni kontrolni postupci koji obezbijavaju primjenu usvojenih računovodstvenih propisa, što je dovelo do propusta i nedostataka, kao što su: neevidentiranje imovine u vlasništvu Općine, nisu uspostavljene pomoćne knjige knjiga stalnih sredstava i knjiga inventara, dokumentacija koja služi kao osnov za knjiženje i isplatu je nepotpuna i ne predstavlja validan dokument za knjigovodstvo. (bez potpisa, bez pačata, sa računskim greškama, nema računa).

Preporuka :

Da se uspostavi pravilan računovodstveni sistem kako nalažu propisi iz ove oblasti koji će moći pružiti sve potrebne podatke i služiti kao pouzdana osnova za donošenje odluka. Potrebno je internim procedurama opisati sistem rada računovodstva počev od načina iskazivanja poslovnih događaja, pokretanja, odobrenja, likvidacije finansijskih transakcija kao i potrebne dokumentacije za unos poslovnih promjena u računovodstvo.

4. Zaključak

Provedenom revizijom finansijskih izvještaja općine Glamoč za 2006. godinu, utvrdili smo da nije uspostavljen sistem internih kontrola koji bi obezbijedio dosljednu primjenu zakonskih propisa, a time i zaštitu imovine. Zbog neefikasnog sistema internih kontrola nije osiguran nadzor i kontrola nad: evidentiranjem i prezentacijom svih poslovnih promjena u finansijskim izvještajima, kontrolnim operacijama i donošenjem internih akata kojim bi se osiguralo da samo dokumentacija na propisan način zaprimljena, ovjerena i likvidirana od ovlaštene osobe služi kao osnov kod raspoređivanja budžetskih sredstava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i prema Kodeksima i Računovodstvenim načelima. Posljedica navedenog je, da se javni novac ne troši pravilno, transparentno i efikasno, i nije obezbijedeno sprečavanje i otkrivanje mogućih grešaka, te osiguralo tačnost i potpunost računovodstvenog evidentiranja uz pouzdano finansijsko izvještavanje.

Izvještaj o izvršenju Budžeta nije razmatran za svako tromjesečje, što je uzrokovalo da nisu na vrijeme donijete potrebne izmjene i dopune Budžeta kojim bi se uravnotežio budžet, a kako nalaže Zakon o budžetima u F BiH, niti je menadžment sačinio plan saniranja deficita.

Menadžment nije obezbijedio prikupljanje planiranih prihoda u skladu sa Zakonom o budžetu u F BiH, Zakonom o izvršenju budžeta Hercegbosanske županije, Zakonom o šumama u F BiH i Hercegbosanske županije radi neometanog poslovanja. Isti nije obezbijedio da u saradnji sa Vladom Hercegbosanske županije utvrdi iznos koji pripada Općini po osnovu korištenja šuma, kako bi se prihodi realno planirali.

Na isplaćene plaće i druge isplate za koje postoji obaveza nisu uplaćivani doprinosi i porezi u skladu sa zakonskim propisima. Obračun plaća nije vršen na osnovu Pravilnika o plaćama, niti su DP obrasci i INFO-1 obrasci dostavljani Poreznoj upravi. Ugovori sa dobavljačima nisu sklapani niti je obezbijedena kontrola prijema roba i usluga. Putni nalozi nisu pravdani u roku niti su se pravdali po propisanim pravilima. Utrošak goriva je dijelom pravdan bez računa, a na dijelu računa koji postoje nema potpisa odgovorne osobe niti postoji interni akt o kontroli utroška goriva. Troškovi reprezentacije su pravdani također bez pravila koji bi bili propisani internim aktom.

U općini Glamoč nije izvršeno knjigovodstveno iskazivanje imovine u vlasništvu Općine u skladu sa zakonskim propisima, kako bi se obezbijedila zaštita nad državnom imovinom, a iskazivanje u knjigovodstvenim evidencijama i finansijskim izvještajima bilo istinito i fer prikazano.

Nije dosljedno provoden Zakon o javnim nabavkama u cilju transparentnog odabira ponuđača i efikasnog trošenja javnih sredstava.

Menadžemt na dan 31.12.2006. godine nije obezbijedio popis stalnih sredstava, potraživanja i obaveza.

Računovodstveni sistem koji postoji u općini Glamoč nije uspostavljen u skladu sa propisima iz ove oblasti, kako bi mogao pružiti sve potrebne podatke i služio kao pouzdana osnova za donošenje odluka. Internim procedurama nije opisan sistem rada računovodstva počev od načina iskazivanja poslovnih događaja, pokretanja, odobrenja, likvidacije finansijskih transakcija kao i potrebne dokumentacije za unos poslovnih promjena u računovodstvu.

U izvještaju o izvršenoj reviziji su date preporuke menadžmentu, po kojim bi isti trebao postupiti u cilju otklanjanja uočenih propusta i uspostave i jačanja sistema internih kontrola, a sve u cilju zakonitosti u radu, kao i uspješnosti i efikasnosti u sprovođenju postavljenih ciljeva, te pouzdanosti i objektivnosti finansijskih izvještaja. U skladu sa zakonom o reviziji institucija u F BiH («Službene novine F BiH» broj 22/06 član 16. stav 3. obavijestiti Ured za reviziju institucija u F BiH u roku od 60 dana od dana prijema revizorskog izvještaja trebate navesti radnje koje su preduzete radi prevazilaženja slabosti, neregularnosti i prekršaja koji su identificirani u revizorskom izvještaju.

KOMENTAR

Menadžment Općine Glamoč se u ostavljenom roku nije očitovao na Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja za poslovnu 2006. godinu. Shodno navedenom, Nacrt izvještaja postaje konačan izvještaj.

Viši revizor

Anica Pudar

Tim za reviziju

Fuad Velić

Dubravka Snježana Barbarić